

Sylabus przedmiotu

Przedmiot:	Wiedza o współczesnym języku polskim
Kierunek:	Filologia polska, I stopień [6 sem], stacjonarny, ogólnoakademicki, rozpoczęty w: 2013
Rok/Semestr:	I/2
Liczba godzin:	15,0
Nauczyciel:	Niebrzegowska-Bartmińska Stanisława, dr hab.
Forma zajęć:	wykład
Rodzaj zaliczenia:	egzamin
Punkty ECTS:	5,0
Godzinowe ekwiwalenty punktów ECTS (łącznie liczba godzin w semestrze):	15,0 Godziny kontaktowe z prowadzącym zajęcia realizowane w formie konsultacji 15,0 Godziny kontaktowe z prowadzącym zajęcia realizowane w formie zajęć dydaktycznych 40,0 Przygotowanie się studenta do zajęć dydaktycznych 40,0 Przygotowanie się studenta do zaliczeń i/lub egzaminów 40,0 Studiowanie przez studenta literatury przedmiotu
Wstępne wymagania:	obecność na wykładach
Metody dydaktyczne:	<ul style="list-style-type: none"> • wykład problemowy • z użyciem komputera
Zakres tematów:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Główne szkoły w badaniach składniowych. 2. Główne modele (typy) zdań pojedynczych. Człony zdania pojedynczego a typy zdań podrzędnych. 3. Zdanie a grupa składniowa. Grupy współrzędne (szeregi) i podrzędne (związki). Frazeologizacja grup składniowych. 4. Działania na tekście i zdaniu: dekompozycja złożonego tekstu, parafrazowanie, rozszerzanie i rozwijanie zdania elementarnego (tj. tworzenie szeregów i związków składniowych). 5. Transformacje: m.in. zerujące (równoważniki zdań); transformacje imiesłowowe; nominalizacja; mowa wprost (oratio recta) i jej przekształcanie na mowę zależną i mowę pozornie zależną. 6. Cechy języka polskiego jako fleksyjnego. Temat i końcówka. Synkretyzm i supletywizm w polskiej fleksji. Elementy pozycyjności w języku polskim. 7. Kategorie językowe. 8. Wyraz pochodny (motywowany) i jego struktura: pień i format. Znaczenie słotwórcze (i etymologiczne) a znaczenie leksykalne. 9. Sposoby tworzenia słów; derywacja i jej typy; wyrazy złożone; skróty i skrótowce. 10. Podział słotwórczy a morfologiczny wyrazu. Rodzina wyrazów. 11. Wymiany morfonologiczne. 12. Podstawy opisu fonologicznego języka polskiego. Inwentarz fonemów języka polskiego. Warianty fonemu. Cechy dystynktywne w języku polskim. 13. Fonetyka wyrazu: Samogłoska a spółgłoska. Struktura sylaby. 14. Główne zjawiska koartykulacji (upodobnienia, wymowa samogłosek nosowych, uproszczenia). 15. Prozodia (fonetyka zdania i tekstu): Tempo i barwa. Rytm mowy i frazowanie. Rola pauzy. Intonacja zdań. Akcent zdaniowy i jego funkcja rematyzująca; akcent wyrazowy i wyrazy bezakcentowe (enklityki, proklityki - stałe i okazjonalne).
Forma oceniania:	<ul style="list-style-type: none"> • egzamin ustny • końcowe zaliczenie pisemne • obecność na zajęciach
Warunki zaliczenia:	obecność na wykładach, sprawdzian końcowy z treści wykładanych
Literatura:	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Współczesny język polski</i>, red. J. Bartmiński, Lublin 2001. 2. <i>Współczesna polszczyzna. Wybór opracowań</i>, cz. 1. <i>Programy dydaktyczne. Bibliografia. Etykieta językowa</i>, red. J. Bartmiński, Lublin 2004, cz. 7. <i>Fonetyka, fonologia, prozodia</i>, red. J. Bartmiński, M. Nowosad-Bakalarczyk, Lublin 2010. 3. <i>Gramatyka współczesnego języka polskiego</i>. Red. naukowy Stanisław Urbańczyk: <i>Składnia</i>, pod red. Z. Topolińskiej, Warszawa 1984, <i>Morfologia</i>, pod red. R. Grzegorzczkowej, R. Laskowskiego, H. Wróbla, Warszawa 1984, wyd. 2 zmienione Warszawa 1998. 4. <i>Encyklopedia języka polskiego</i>, red. S. Urbańczyk, M. Kucala, wyd. 3 poprawione, Wrocław 1999. 5. Wierzbicka A., <i>O języku dla wszystkich</i>, wyd. 2 rozszerz., Warszawa 1967. 6. Klemensiewicz Z., <i>Zarys składni polskiej</i>, Warszawa 1953, wyd. 2 rozszerz.: 1957. 7. Nagórko A., <i>Zarys gramatyki polskiej (ze słotwórstwem)</i>, Warszawa 1998. 8. Grzegorzczkowa R., <i>Wykłady z polskiej składni</i>, Warszawa 1996. 9. Grzegorzczkowa R., <i>Zarys słotwórstwa polskiego. Słotwórstwo opisowe. Skrypt dla studentów filologii polskiej</i>, wyd. 3 poprawione, Warszawa 1979. 10. Wierchowska B., <i>Wymowa polska</i>, wyd. 2 zmien. i rozszerz., Warszawa 1971. 11. Wiśniewski M., <i>Zarys fonetyki i fonologii współczesnego języka polskiego, (Skrypt dla studentów filologii polskiej)</i>, wyd. 4, Toruń 2001.

Dodatkowe informacje:	<p>[** Szczegółowy spis zalecanych lektur jest podany w tomiku 1. serii <i>Współczesna polszczyzna. Wybór opracowań</i>, cz. 1 <i>Programy dydaktyczne. Bibliografia. Etykieta językowa</i>, red. J. Bartmiński, Lublin 2004, s. 27-66].</p> <p>e-mail" stanislawa.niebrzegowska-bartminska@poczta.umcs.lublin.pl</p>
Modułowe efekty kształcenia:	<p>K_W01 Student ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu literaturoznawstwa i językoznawstwa w obrębie nauk humanistycznych i o ich powiązaniu z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi z tego obszaru wiedzy</p> <p>K_W12 ma wiedzę w zakresie gramatyki opisowej języka polskiego oraz wybranych zagadnień z zakresu leksykografii, leksykologii i frazeologii, semantyki i pragmatyki językowej; ma także podstawową wiedzę z zakresu tekstologii, genologii językoznawczej oraz teorii komunikacji językowej</p> <p>K_W14 ma wiedzę na temat roli języka jako narzędzia poznania i interpretacji świata, zna podstawowe zagadnienia z zakresu teorii językowego obrazu świata; rozpoznaje, nazywa, opisuje i tłumaczy fakty językowe związane z wyrażaniem w polszczyźnie zjawisk językowo-kulturowych i aksjologicznych</p> <p>K_W15 ma świadomość złożoności języka; terytorialnego, stylowego, środowiskowego, gatunkowego, zróżnicowania współczesnego języka polskiego</p> <p>K_W16 zna najnowsze tendencje i procesy zachodzące w polszczyźnie i jest w stanie je opisać; zna podstawowe pojęcia z zakresu kultury języka oraz typologię błędów językowych</p>